...гилаби дәјишикликләрә башчылыг етмәјә, проблемләрин һәллинин вә мүнагишәләрин арадан галдырылмасынын милли реҝионлар үчүн спесифик јолларыны вә методларыны ахтармаға һазыр олмамышлар. Бир чох коммунистләр бејнәлмиләлчилик сынагларына давам кәтирмәмиш, милләтчи гүввәләрин тәзјигинә ујмуш, милли әдавәт фитвачыларынын чағырышларына әмәл едилмәсинин тәһлүкәли олдуғуна инандыра билән дәлилләр кәтирә билмәмишләр. Бир сыра республикаларда сијаси тәшәббүс милли ичтимаи һәрәкатларын ихтијарына кечмишдир ки, бурада да чох вахт демократик әсаслар онларын лидерләринин иддиалы сијаси сә'јләринә гарышмышдыр.

Сов.ИКП XXVIII гурултајы јаранмыш вәзијјәтдән чыхыш јолуну онда көрүр ки, мөвчуд реаллыглар вә онларын мүмкүн нәтичәләри дәгиг мүәјјәнләшдирилсин, бу саһәдә сијаси стратекија ирәли сүрүлсүн.

Истәр һәр бир халгын, истәрсә дә шәхсијјәтин азад демократик јол сечмәк әсасында өз мүгәддәратыны тә'јин етмәк һүгугунун сөзсүз тәсдиг едилмәси бу стратекијанын әсасы олмалыдыр. Партијанын јени милли сијасәтинә, платформаларымыза вә програм бәјанатларымыза халгын тәрәфдар чыхмасы үчүн сосиал-игтисади, милли-мәдәни проблемләрин һәлли үчүн конкрет иш апарылмалыдыр. Һәјат сәвијјәсинин јахшылашдырылмасы, милли дилә, мәдәнијјәтә, ән'әнә вә адәтләрә һөрмәтли мүнасибәтин бәрпасы саһәсиндәки нәтичәләри, вәтәндашлар вә халглар арасында һәмрә'јлији, аз да олса, даим вә дөнмәдән

...һәрәкәтләрә јол вермәмәлидирләр. Бу шәраитдә республикалар мәркәзлә јанашы, вәтәндаш чәмијјәтинин вә милли һәјатын әсасларынын тәшкили вә тә'мин едилмәси үчүн мәс'улијјәти өз үзәринә көтүрмәли, әсрләрдән бәри давам едән меһрибан гоншулуг, әмин-аманлыг тәчрүбәсинә әсасланмалыдырлар. Гурултај милли проблемләрин һәллиндә зоракылығын һәр чүр формаларыны писләјир вә сијаси васитәләри вә Конститусија нормаларыны бүтүн мүнагишәли вәзијјәтләри арадан галдырмағын јеканә јолу һесаб едир.

Коммунистләрин борчу милли екстремизм идеолокијасына вә онун сијаси практикасына гаршы чыхыш етмәкдән ибарәтдир. Гурултај һәр чүр шовинизми, руслара нифрәти, антисемитизми, милли дөзүмсүзлүјүн вә ајры-сечкилијин тәблиғинин вә практикасыны гәтијјәтлә писләјир вә тәләб едир ки, дөвләт вәтәндашларын милли ләјагәтинә һөрмәт бәсләсин вә ону мүдафиә етсин.

Сов.ИКП XXVIII гурултајынын нүмајәндәләри гәбул едилән гәрарлар үчүн өз тарихи мәс'улијјәт дәрәчәсини баша дүшүрләр. Әзаб-әзијјәтләр баһасына јаранан һуманист вә әдаләтли чәмијјәт халглар арасында сүлһ вә һәмрә'јлији тә'мин етмәлидир. Әкс һалда демократик сосиализмин вә коммунистләр партијасынын кәләчәји олмаз, е'тимад һүгугу олмаз. Јалныз өлкәмизин халгларынын сә'јләрини бирләшдирмәклә, ичтимаи һәјатын бүтүн саһәләринин кејфијјәтчә јениләшдирмәклә биз дүнја бирлијиндә лајигли јер тута биләрик.

...белә вәзијјәт, тәбии олараг, јадлашмаја да сәбәб олмуш, нәтичәдә әксәријјәт конкрет ичрачылыгдан мәсләһәт верәнә чеврилмиш, чағырышларла, кимсә, кимисә тәнгидлә, бош мәсләһәт вә јол көстәрмәклә адамлары конкретликдән, шәхси мәс'улијјәтдән узаглашдырыр, мүчәррәдлијә апарыр.

Бу илин апрелиндә Күрчүстан телевизијасы илә чыхышында К. Г. Гумбаридзе ајдынлашдырмышдыр ки, чағырышларла, мүәјјән митинг чошғунлуғу илә республиканын там мүстәгиллијинә наил олуна билмәз. Һазыркы көрчәклик илк нөвбәдә Күрчүстанын бөјүк игтисади потенсиалыны һәрәкәтә кәтирмәји, игтисадијјатыны әсаслы сурәтдә јенидән гурмағы гаршыја гојур.

Доғрудан да, тәләсик, сијаси иллүзијалар, республикаларарасы мөвчуд әмәк вә мадди еһтијатлар бөлкүсүнү нәзәрә алмамаг әһалини һәлли мүшкүл проблемләр гаршысында гоја биләр. Буну дәрк етмәк чох вачибдир. Чүнки лап әввәлләрдә олдуғу кими, инди дә, көрүнүр, кәләчәкдә дә һамы бирбирисиз долана, кечинә билмәз. Һәјат әлагәсиз, гаршылыглы мүбадиләсиз, мүмкүн дејилдир. Кәсишән јоллар ајрычындајыг биз. Һәм дә бүтүн бәшәријјәт. Будур, һазырда республикада истифадә олунан електрик енержисинин дөрддә бир һиссәси, нефтин 96 фаизи, тәбии газын 100 фаизи, гара метал прокатынын вә полад боруларын 93 фаизи, тахта-шалбанын 82 фаизи, әтин 42 фаизи, сүдүн 76 фаизи, шәкәрин 98 фаизи, тахылын 94 фаизи кәнардан кәлир. Бу, статистикадыр. Фактдыр. Фактса гуру рәгәмләр олса да, һәгигәтдир. Сәрт үзлү һәгигәт. О, һамымызы сабаһа, кәләчәјә ајыг вә ачыг көзлә бахмаға, һәр шеји өлчүб-бичмәјә, фактлара вә һадисәләрә ајдын мүнасибәт бәсләмәјә, чағырыр.

Бәли, һәјәчан сигналлы рәгәмләр гүввәләрин мәһсулун талејин һәлл олунан јерләрдә чәмләшдирилмәсини тәләб едир. Тәсадүфи дејилдир ки, Сов.ИКП-нин XXVIII гурултајы кәнд тәсәррүфатынын инкишафына малијјәләшдирмәни ики дәфә артырмағы гаршыја гојмушдур. Дүздүр, кәндин сосиал инкишафына 120 милјард манат ајрылмасы планлашдырылыр. Лакин ону һәрәкәтә кәтирмәк, керчәкләшдирмәк үчүн ишкүзарлыг, ичрачылыг, мәс'ул адамлар лазымдыр. Сөз әмәк адамларынындыр. Гурултајын гаршыја гојдуғу конкрет вәзифәләрдән ән башлычасы јенидәнгурманы һәр бир адамын әмәли фәалијјәтиндә, конкрет ишиндә һәјата кечирмәкдән ибарәтдир. Јалныз бу јолла һәм кәнардан алдығымыз мадди не'мәтләрә әвәз верә биләр, һәм өз еһтијачларымызы өдәјәр, һәм дә республиканын игтисади мүстәгиллијинә мөһкәм тә'минат јарада биләрик. Башга јол јохдур.

ССРИ-дә телевизијанын вә радионун демократикләшдирилмәси вә инкишафы һаггында

СОВЕТ СОСИАЛИСТ РЕСПУБЛИКАЛАРЫ ИТТИФАГЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Телевизија вә радио ән күтләви информасија, тәблиғат вә тәрбијә васитәләридир. Тәһлилләр објектив вә тәмкинли олдугда верилишләрин мәзмуну вә истигамәти ичтимаи рә'ји, адамларын әһвал-руһијјәсини хејли дәрәчәдә формалашдырыр. Инди, дәрин вә мүрәккәб дәјишикликләрә башладығымыз бир заманда хүсусилә вачибдир ки, телевизија вә радио чәмијјәтин бирләшмәсинә һәр васитә илә көмәк етсин, онун сабитлијини вә әмин-аманлығыны мөһкәмләндирсин, дөвләт мәнафеләринин горунмасыны, инсан мүнасибәтләринин һуманистләшдирилмәсини, һүгуг гајдасыны, милләтләрарасы һәмрә'јлији тә'мин етсин. Бу мәгсәдләр үмуммилли структур кими телевизијанын вә радионун сахланмасыны вә инкишафыны тәләб едир.

Јени заманда чәмијјәтин демократикләшдирилмәси, суверен мүттәфиг республикаларын вә халг депутатлары Советләринин ролунун артмасы, сијаси плүрализмин реал тәшәккүлү өлкәдә телевизијанын вә радионун характеринин әсаслы сурәтдә дәјишдирилмәсини тәләб едир.

Ашағыдакылары зәрури һесаб едирәм:

1. Јени шәраитдә телевизија вә радионун фәалијјәтинин һүгуги әсасы мүәјјән едилсин. Бу мәгсәдлә ССРИ Али Советинә тәвсијә олунсун ки, өлкәдә телевизијанын вә радионун фәалијјәтини тәнзимләјән, ССРИ Дөвләт Телевизија вә Радио Верилишләри Комитәсинин статусуну вә сәлаһијјәтини, мәркәзи, республика вә јерли һакимијјәт органлары, сијаси вә ичтимаи тәшкилатлар илә онун гаршылыглы мүнасибәтләрини мүәјјән едән ССРИ Ганўну гәбул етсин.

2. Республика, дијар вә вилајәт телерадио комитәләринин һүгугларыны вә сәлаһијјәтини кенишләндирмәк хәтти көтүрүлсүн. Онларын структурунда јерли һакимијјәт органларына информасија хидмәти көстәрән бөлмәләр нәзәрдә тутулсун. ССРИ Назирләр Совети һәмин мәгсәдләр үчүн ефир вахтынын, канал вә тезликләрин ајрылмасы, кадр мәсәләләринин һәлли гајдасыны мүттәфиг республикаларын назирләр советләри, Москва Совети вә Ленинград Совети илә разылашдырсын.

Әсас көтүрүлсүн ки, ашағыдан јухарыјадәк бүтүн халг депутатлары Советләри, ичтимаи тәшкилатлар вә партијалар өз малијјә вә техники еһтијатлары һесабына вә ја ССРИ Дөвләт Телевизија вә Радио Верилишләри Комитәсиндән вә ССРИ Рабитә Назирлијиндән ефир вахтыны вә техники верилиш васитәләрини ичарәјә көтүрмәк јолу илә јени телерадио мәркәзләри, јахуд студијалары ачмаг һүгугуна маликдирләр. Бејнәлхалг практикаја мүвафиг сурәтдә белә мәркәзләрин вә студијаларын јарадылмасы вә фәалијјәти лисензија ичазәси јолу илә рәсмиләшдирилмәлидир.

ССРИ Дөвләт Телевизија вә Радио Верилишләри Комитәси лисензијаларын верилмәси гајдасы һаггында ССРИ Әдлијјә Назирлији илә бирликдә 1990-чы ил сентјабрын 1-дәк мүвәггәти әсаснамә тәсдиг етсин вә нәзәрдә тутсун ки, кәләчәкдә белә һәрәкәтләр ССРИ Ганунунда мүәјјән едиләчәкдир.

Үмуммилли телевизија вә радио системинин сахламағын әһәмијјәти нәзәрә алынараг республика, дијар вә вилајәт органларынын ССРИ Назирләр Советинин разылығы олмадан гәбул едилмиш вә ССРИ Дөвләт Телевизија вә Радио Верилишләри Комитәсинин мөвчуд бөлмәләринин һүгуги вә әмлак вәзијјәтинин дәјишдирилмәсинә јөнәлдилмиш һәр чүр актлары е'тибарсыз һесаб едилсин.

3. Мүәјјән едилсин ки, дөвләт телевизија вә радиосунун функсијалары сијаси вә ичтимаи тәшкилатлардан асылы олмајараг һәјата кечирилмәли, өлкәдә кедән просесләрин објектив вә һәртәрәфли ишыгландырылмасына хидмәт етмәлидир. Бу вә дикәр партија сијаси чәрәјан вә ја групләшма тәрәфиндән ефир вахтынын инһисара алынмасы, һабелә дөвләт телевизијасынын вә радиосунун онун ишчиләринин шәхси сијаси бахышларыны тәблиғ едән васитәјә чеврилмәси јолверилмәздир.

4. ССРИ Дөвләт Телевизија вә Радио Верилишләри Комитәсинә бир вәзифә олараг тапшырылсын ки, әмәкдашларын јарадычылыг имканларынын даһа там вә сәрбәст тәзаһүрү, демократик әсасларын мөһкәмләндирилмәси мәгсәдилә өз фәалијјәтини јенидән тәшкил етсин. Әмәк сазишләринин мүгавилә-мүсабигә системинә кечилсин, ишчиләрин әмәјинин мадди стимуллашдырылмасы вә ајры-ајры бөлмәләрин өзүнүмалијјәләшдирмә имканлары јүксәлдилсин.

ССРИ Дөвләт Телевизија вә Радио Верилишләри Комитәсинә малијјә вәзијјәтини нәзәрә алмагла штат структурлары вә вәзифә маашлары мәсәләләрини мүстәгил һәлл етмәк һүгугу верилсин. Коммерсија фәалијјәтиндән әлдә едилән мәнфәәтин бир һиссәсиндән мүнтәзәм сурәтдә бу мәгсәдләр үчүн истифадә олунсун.

5. ССРИ Назирләр Совети РСФСР телевизијасы вә радиосу үчүн Москва шәһәриндә апарат-студија комплекси тикилмәси лүзумуну нәзәрә алмагла мадди-техники тә'мината вә малијјә тә'минатына даир ССРИ Дөвләт Телевизија вә Радио Верилишләри Комитәсинин тәгдим етдији комплекс програмы 1990-чы илин октјабрынадәк мүттәфиг республикаларын назирләр советләри илә бирликдә нәзәрдән кечирсин. Сәнајенин мүдафиә саһәләринин конверсијасына даир дөвләт програмы чәрчивәсиндә јени «Һеликон» вә «Енержи» космик системләриндән, һабелә өлкә әһалисини чохпрограмлы телевизија вә радио верилишләри илә тә'мин етмәк үчүн нәзәрдә тутулмуш сәјјар гәбуледичи өтүрүчү космик рабитә системләриндән истифадә етмәк тәклифләри мүзакирә олунсун.

Совет Сосиалист Республикалары Иттифагынын президенти **М. ГОРБАЧОВ.**

Москва, Кремл, 14 ијул 1990-чы ил.

...проспектиндә аксија

Ијулун 19-да Тбилисидә Загафгазија Һәрби Даирәси забитләр еви бинасынын јахынлығында аксија башланмышдыр. Онун тәшәббүскары Күрчүстан Милли Истиглалијјәт Партијасыдыр. Она Күрчүстан Милли Демократ Партијасы да тәрәфдар чыхыр. Аксијанын иштиракчылары һәрби идарәнин нүмајәндәләринин бинаны тәрк етмәләрини тәләб едирләр.

Т. ЧХИКВАДЗЕ,
Күрчинформун мүхбири.

Телевизија

23. VII БАЗАР ЕРТӘСИ

Биринчи програмла. 13.00 Күнорта консерти. 15.45 Хәбәрләр бурахылышы. 15.55 Сәнәдли телевизија филми. 16.10 Күрчү сәнәдли телевизија филми «Датонун улдузу». 17.05 Мултипликасија филми. 17.15 Горидә күрчү маһныларынын бејнәлхалг фестивалы. 18.35 Е'ланлар. 18.40 Бизим гонагларымыз. 19.20 Бејнәлхалг күндәлик. 20.00 «Моамбе». Хәбәрләр програмы. 20.40 Кәнчләр үчүн. Ән мүдафиәсиз. 21.00 «Заман». Телевизија хәбәрләр хидмәти (М). 21.30 Милли театр фестивалы. 23.00 Монте-Карло балети Тбилисидә.

24. VII ЧӘРШӘНБӘ АХШАМЫ

Биринчи програмла. 13.00 Күнорта консерти. 15.50 Хәбәрләр бурахылышы. 16.20 Бејнәлхалг күндәлик (тәкрар). 17.00 Сәнәдли телевизија филми. 19.05 «Јенә дә мин чүр хырдават». Кәнчләр експериментал програмынын материалларындан (1-чи һиссә). 19.45 Ахшам нағылы. 20.00 «Моамбе». Хәбәрләр програмы. 20.35 «Јенә дә мин чүр хырдават». Кәнчләр експериментал програмынын материалларындан (2-чи һиссә). 21.00 «Заман». Телевизија хәбәрләр хидмәти (М). 21.30 Видео... видео.

25. VII ЧӘРШӘНБӘ

Биринчи програмла. 13.00 Күнорта консерти. 15.50 Хәбәрләр бурахылышы. 16.00 Күрчү сәнәдли телевизија филми «Зураб Нижарадзе. 16.30 Сәнәдли филм. 16.50 Мусиги хәзинәсиндән. Л. В. Бетһовен — Фортепиано илә оркестр үчүн үч нөмрәли консерт. 17.30 Мултипликасија филмләри програмы. 18.50 Рекламлар... рекламлар. 19.05 Базар тәсәррүфаты вә игтисадијјат јениликләри. 20.00 «Моамбе». Хәбәрләр програмы. 20.40 Еһтијатлы олун, јанғын! 21.00 «Заман». Телевизија хәбәрләр хидмәти (М). 21.30 Халг јарадычылығы. Охујур Һ. Гонашвили. 22.10 Филмин ишығы вә көлкәси. Күрчү бәдии филми «Илк гарангуш».

26. VII ЧҮМӘ АХШАМЫ

Биринчи програмла. 13.00 Күнорта консерти. 15.45 Хәбәрләр бурахылышы. 15.55 Мултипликасија филми. 16.15 Күрчү сәнәдли телевизија филмләри. 17.25 Хош мәрамлы ојунлар (АБШ-дан). 19.05 Нино Катамадзе илә көрүш. 19.45 Ахшам нағылы. 20.35 Күрчүстан ССР Назирләр Советинин ичласында. 21.00 «Заман». Телевизија хәбәрләр хидмәти (М.) 23.00 Јашадығымыз дүнја. Режиссор Л. Бакрадзенин филмләри.

27. VII ЧҮМӘ

Биринчи програмла. 13.00 Күнорта консерти. 15.40 Хәбәрләр бурахылышы. 15.50 Охујур Ника Доленчашвили (тәкрар). 17.20 Хош мәрамлы ојунлар (АБШ-дан). 18.30 Әкәр инсан ағыллыдырса... 20.00 «Моамбе». Хәбәрләр програмы. 20.35 P. S. 21.00 «Заман». Телевизија хәбәрләр хидмәти (М). 22.00 Бенефис. Е. Кипшидзе.

28. VII ШӘНБӘ

Биринчи програмла. 9.40 Атлетизм. 10.00 Хош мәрамлы ојунлар (АБШ-дан). 11.30 Дәмирјолчу евиндә бир күн. 12.05 Потидә бејнәлхалг мусиги фестивалы. 13.45 Глобус. 14.45 Хәбәрләр бурахылышы. 15.00 «Мән вә мәним нәғмәм». Телевизија мүсабигәси. 16.25 Торпаг вә адамлар (тәкрар). 18.05 Јан Киллан Тбилисидә. 19.00 «Моамбе». Хәбәрләр програмы. 20.00 Ахшам нағылы. 20.15 Идман верилиши. 21.00 «Заман». Телевизија хәбәрләр хидмәти. 21.40 Иллүзион. 23.20 Хош мәрамлы ојунлар (АБШ-дан).

29. VII БАЗАР

Биринчи програмла. 9.15 Атлетизм. 9.35 «Сабаһыныз хејир!». Мусигили әјләнчәли базар күнү програмы. 10.30 Кино афишасы. 12.55 Базар күнү сәркиси. 13.00 Кино мозаикасы. 14.35 Базар күнү сәркиси. 15.20 Вәтән, дил, е'тигад. 15.50 Әкс-сәда. 16.25 Чыхыш едир Күрчүстан Дөвләт Квартети. 16.55 Биз Күрчүстаны зәнкин көрмәк истәјирик, (тәкрар). 17.30 Сағламлыг. 18.00 Әдәби верилиш. Р. Чеишвили илә көрүш. 19.00 «Моамбе». Хәбәрләр програмы. 20.00 Ахшам нағылы. 20.15 Мусигили телевизија филми. 21.00 «Заман». Телевизија хәбәрләр хидмәти (М). 21.40 Күрчүстан ССР халг маһны вә рәгс ансамблынын 100 јашы вардыр. 23.21 Дүнја естрада улдузлары.

Радио

АЗӘРБАЈЧАН ДИЛИНДӘ ВЕРИЛИШЛӘР СААТ 19.30-дан 20.00-дәк.

23.VII

1. Сон хәбәрләр. 2. Сәнаје ишчиләри үчүн верилиш. 3. А. Исламзадәнин консерти.

24. VII

1. Сон хәбәрләр. 2. «Совет Күрчүстаны» гәзетинин хүласәси. 3. Бәстәкар Ч. Чаһанкировун маһныларындан ибарәт консерт.

25. VII

1. Сон хәбәрләр. 2. Кәнд тәсәррүфаты ишчиләри үчүн верилиш. 3. Х. Мәммәдованын консерти.

26. VII

1. Сон хәбәрләр. 2. «Совет Күрчүстаны» гәзетинин хүласәси. 3. Әдәби верилиш. Ел шаири Гуламһүсејн Борчалынын ше'рләри. 4. Инструментал мусигидән ибарәт консерт.

27. VII

1. Сон хәбәрләр. 2. Радио тәдрис програмы: «Биз күрчү дилини өјрәнирик». 3. «Иверија» ансамблынын консерти.

28. VII

1. Сон хәбәрләр. 2. «Совет Күрчүстаны» гәзетинин хүласәси. 3. Шәнбә консерти. Охујур Г. Рүстәмов.

29. VII

«Арзу» мусиги почту.

Редактор
С. СҮЛЕЈМАНОВ.

Гәзет офсет үсулу илә гәзет корпусунда (Хошараули күчәси, 23) чап олунур. Күрчүстан КП МК Нәшријјаты, 380096, Тбилиси-96, Ленин күчәси, 14. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 УЕ 04555